
MUNKAHELYEK ÉS TECHNOLOGIÁK ÉPÍTÉSZETE MAI IPARI ÉPÜLETEGYÜTTESEK KOMPLEX MUNKAKÖRNYEZET -TERVEZÉSE

TÉZISFÜZET

FODRÓCZY JÓZSEF ÉPÍTÉSZ

PTE PMMK BREUER MARCELL DOKTORI ISKOLA - 2012

BEVEZETÉS

Mint minden építészeti alkotás, **a munkahelyek és technológiák épületei is összetett jelentéshordozók** természeti és épített környezetünket, közvetlen munkakörnyezetünket alakító technikai tárgyi mivoltukban éppúgy, mint társadalmi-kulturális aspektusból nézve: nemcsak a megrendelői programot, a használati igényeket kell elégíteniük, hanem már a tervezés és megvalósítás során, végül a kész alkotás által formálják is, befolyásolják is azokat, s leképezik a kort, melyben létrejönnek és működnek.

Az értekezés célja, hogy a szerző főként saját, több évtizedes tervezési gyakorlatának eredményeit és tapasztalatait elemezve, mellettük némi történeti visszatekintést követően jelenkori hazai és nemzetközi példákat is vizsgálva **általánosítható alapelveket, tendenciákat találjon, és érvényes gondolatokat, téziseket, fogalmazzon meg a mai ipari termelő- és logisztikai, irodai, kutatási és fejlesztésű rendeltetésű épületek, épületegyüttesek komplex munkakörnyezet-tervezési feladatköréhez** kapcsolódóan, az építész szemszögéből.

TÉZIS

A munkavégzés terei, épületei egy a többi nagy épületkategóriától - mint a lakóházak vagy a középületek-jől megkülönböztethető, összetett, önmagán belül is **rendkívül gazdag spektrumú halmazt képeznek.**

Az ipari és mezőgazdasági termelési-technológiai, s az ezekhez kötődő - vagy az ezektől függetlenül is jelentős gyakoriságú- irodai munkakörnyezet mellett számos további tevékenység terei sorolódnak e nagy ernyő alá.

A munkahelyek és technológiák terei **az emberi élet aktív létfenntartó, produktív szakaszának meghatározó munkakörnyezetét jelentik.**

Munkalélektani, kommunikációs és ergonómiai kutatások sora igazolta már, hogy **a munkakörnyezeti tér minősége közvetlen összefüggésben van az ott dolgozók hangulatával, egészségével, motiváltságával, így a környezethasználati és munkavégzési kultúrával, s ezáltal a termelés minőségével és hatékonyságával is.**

Tervezésük széleskörű felkészültséget, tájékozottságot igényel, s e tudásanyag állandó, az új kihívásokhoz, a fenntartható fejlődés követelményeihez alkalmazkodó bővítése a kutató-elemző és oktató munka számára is folyamatosan feladatot jelent.

TÉZIS

Megállapítható, hogy **az ipari építészet az elmúlt 20-25 év folyamán** – hazánkban kiemelten is köszönhetően az 1989-90-es rendszerváltozásnak, de nemzetközileg is - **jelentős változásokon esett át.**

Egyre hangsúlyosabbá váltak a **környezetvédelmi, ökológiai, és a munkakörnyezetet alapvetően meghatározó munkavédelmi, ergonómiai és más szociális elvárások**, melyek mellé nagy jelentőséggel sorakoztak fel **a minőségbiztosítás és a termelékenység állandó fokozását célzó megrendelői-üzemeltetői szempontok**, köztük nagy hangsúllyal a folyamatosan növekvő és változó **logisztikai követelmények** is.

Az építész ma akkor juthat megbízáshoz, és akkor tud alkotóként eredményes lenni, ha ezeket az új elvárásokat megismerve, megértve és elfogadva képes munkájában a magas szakmai színvonalú, etikus magatartást a piaci versenyképességgel ötvözni.

TÉZIS

Az **építésznek**, a vele tradicionálisan együtt dolgozó szakági tervezői kör mellett egyre több más specialistával is **együtt kell működnie**, de e sokféle szaktudást és követelményt integráló folyamatban, **a munkakörnyezet-tervezés középpontjában mindig az embernek**, a jól megalkotott munkahelyi feltételeknek **kell állnia**.

Ma már a munkakörnyezet-tervezési munka legfontosabb feladatai közé tartozik a különféle szabályozók, érdekek, elvárás-rendszerek közötti **egyensúly keresése** és megteremtése is:

Egyensúly ökológia és ökonómia között, egyensúly a befektetői és a környezeti/közösségi érdekek között, egyensúly a foglalkoztatói és az alkalmazotti, egyéni munkavállalói érdekek, szempontok között.

Mindez az egyensúly-teremtés sokszor nem lehetséges pusztán a racionális cselekvési eszköztárral, rendeleti-műszaki-gazdasági érveléssel, sokkal inkább **építési kreativitásra**, szakmai **etikára**, **empátiára**, **egyeztető és meggyőző képességre** van szükség a jó eredmény eléréséhez.

TÉZIS

A munkakörnyezet-tervezési eszköztár frissítéséhez indokolt áttekinteni és összefoglalni az épület-együttesek elhelyezéséhez és jellemző épületrészeinek tervezéséhez kapcsolódó új tapasztalatokat, tematikus csoportosítással:

- Telepítés, helykijelölés
- Beépítés és arculatképzés: jellegzetes terület-felhasználási elemek, épület-elhelyezési, bővítési és tagolási megoldások a telken belül
- Gyártó- és szerelőcsarnoki, raktározási munkakörnyezet
- A nyersanyag- és készáruforgalom, raktározás, logisztika terei
- Porták, recepciók
- Irodák, közös használatú, szociális rendeltetésű épületrészek (központi és gyártás-közel irodák, üzemi öltözőrendszerek, éttermek és konyhaüzemek, sport- és pihenőterek)

TÉZIS

Mai lehetőségeink között az **energiatudatos megközelítés**, a korszerű anyaghasználat és tiszta szerkesztési rend, **nagyvonalú funkcionalizmus**, **a természetes fény**, mint kompozíciós elem tudatos használata, a tömegképzésben a mértéktartás, **a racionalitás visszafogott szépsége** lehetnek a jó építész alapállás és alkotói eszköztár fő jellemzői.